

Svenskspråkig integrering av invandrare (fullmäktigemotion)

426/05.11.00/2015, 150/00.02.00/2015

STF 08.02.2016 § 3

Mer information:

bildningsdirektör Heidi Backman, tfn 09 5056 825

fornamn.efternamn@grankulla.fi

En fullmäktigemotion, med fullmäktigeledamot Nina Colliander-Nyman som första undertecknare, om svenskspråkig integrering av invandrare lämnades in 21.9.2015. I motionen önskas en redogörelse över hur staden möjliggör att de personer som flyttar till Grankulla från ett annat land ges möjlighet att integreras på svenska. I motionen betonas att staden är starkt tvåspråkig med fungerande infrastruktur på både svenska och finska och med en fungerande tvåspråkighetsstrategi (**bakgrundsmaterial**).

Det är viktigt att kommunerna tar sin del av det humanitära ansvaret och sörjer för invandrades delaktighet i det lokala samhället. För invandrare, såväl kvotflyktingar, asylsökande och andra invandrare, är det en grundlagssenlig (§ 17) rätt att välja integrationsspråk, finska eller svenska, när det gäller läroplikten, dvs. grundläggande undervisningen. När det gäller vuxnas integrationsutbildning är det inte fråga om en subjektiv rätt.

Valet av språk sker i det skedet när en invandrare, som kommer till landet, är i kontakt med TE-byrån eller kommunen. Kvotflyktingarna möts av kommunens personal på flygfältet, men språkvalet görs i kontakten med TE-byrån när integrationsplanen görs upp. Kunderna fattar beslut om integrationsutbildningens språk då de ansöker om beslut för integrationsutbildning som arbetskraftsutbildning, eller frivillig integrationsutbildning. TE-byråns tjänstemän har fått anvisningar om att svensk integrationsutbildning godkänns, men samtidigt förs med kunden samtal om betydelsen av kunskaper i finska på den nyländska arbetsmarknaden. Som arbetskraftspolitisk utbildning har svensk integrationsutbildning inte erbjudits i södra Finland under de senaste åren. Emellertid kommer Nylands NTM-central att konkurrensutsätta även svensk integrationsutbildning vid årsskiftet.

Integration på svenska finns främst i Svenskösterbotten och i viss mån i västra Nyland. Närpes är en mycket svenskspråkig kommun med en arbetsmarknad som har stort behov av invandrad arbetskraft. Där har den svenskspråkiga integrationen lyckats väl. I västra Nyland ha 20-25 % av invandrarna varit intresserade av integration på svenska, främst pga. familjerskal, t.ex. att en partner är svenskspråkig. Integrationskurser har huvudsakligen ordnats på finska, men ibland har kurser på svenska eller tvåspråkiga kurser ordnats. Erfarenheterna av svensk- eller tvåspråkig integration är goda i västra Nyland som är starkt tvåspråkigt och särskilt i Raseborg, som har svensk majoritet. I huvudstadsregionen har integrationen huvudsakligen skett på finska och det finns tillsvidare ingen förberedande undervisning i de svenska skolorna i regionen. Nylands NTM-central samarbetar för närvarande i samarbete med Helsingfors Arbets i syfte att utveckla svenskspråkiga sysselsättningsstigar för invandrare. Frågan har

dock diskuterats även i t.ex. Esbo. Enligt rapporten *Via svenska, den svenskspråkiga integrationsvägen* (Creutz & Helander, Magma 2012) var så många som 23 procent av invandrarna intresserade av integration på svenska i huvudstadsregionen. Orsaker till intresset var att de har en svenskspråkig partner eller någon annan central kontakt som är svenskspråkig, att de arbetar på en svenskdominerad arbetsplats, t.ex. daghem, skolor, högskolor, tredje sektorn, och att svenska är lättare att lära sig än finska. Många hänvisar också till att hela Norden är en arbetsmarknad för den som kan svenska. Många, 54 procent, var också intresserade av att lära sig båda språken, både finska och svenska.

Grankulla stad betjänar alla, inklusive invandrare, på både finska och svenska och har därför också beredskap att ordna integration på svenska. Utmaningarna i svenskspråkig integration är följande:

- NTM-centralen och TE-byrån har inte erbjudit invandrare integrationskurser på svenska, men kommer att upphandla svenskspråkig integrationsutbildning vid årsskiftet. Staden upprätthåller en aktiv dialog med arbets- och näringsmyndigheterna och med andra kommuner om möjligheten att erbjuda även svenskspråkig integration ifall efterfrågan finns.
- Regionen är tvåspråkig, men kraftigt finskspråkig. Även om det finns enspråkigt svenska arbetsplatser, t.ex. daghem, skolor och svenska organisationer, kan det vara svårt att erhålla jobb eller att klara sig i samhället med endast svenskakunskaper. Därför är det viktigt att stadens medborgarinstitut också i fortsättningen erbjuder frivillig undervisning i finska, men också i svenska, för vuxna invandrare.
- Småskaligheten och den svåra förutsägbarheten försvårar arrangemangen inom svensk dagvård och skola. Det finns än så länge inte förberedande utbildning på svenska, eller S2-undervisning och det finns brist på läromedel och lärare med erfarenhet av invandrarundervisning.

Vi ser för närvarande att det finns ett ökande intresse bland vuxna invandrare att lära sig svenska på medborgarinstitutets kurser och det har funnits vissa förfrågningar om möjlighet till svensk integration i skolorna. Inom den svenska dagvården håller barn med utländsk härkomst redan på att integreras. Den svenskspråkiga utbildningen följer i det här skedet situationen.

Grankulla kunde vara en lämplig placeringsort för integration på svenska i huvudstadsregionen eftersom samhället är levande tvåspråkigt och svenskans ställning är stark. Hela familjen kan stödas i den svenskspråkiga integrationen med hjälp av stadens tvåspråkiga service och med hjälp av stadens integrationssamarbete med de lokala tvåspråkiga föreningarna.

Svenska nämnden för undervisning och småbarnsfostran har 5.11.2015 (§ 83) behandlat fullmäktigemotionen och godkänt en utredning om möjligheterna till svenskspråkig integration i Grankulla jämte åtgärdsförslag. Utredningen har även behandlats 25.11.2015 i fritidsnämnderna (bildningsnämnden § 33, ungdomsnämnden § 28 och idrottsnämnden § 48).

Social- och hälsovårdsnämnden har i sitt utlåtande 15.12.2015 (§ 96) betonat hälsovårdstjänsternas centrala roll vid sidan av socialtjänsternas betydelse i mottagningen av kvotflyktingar och önskat komplettera utredningen med information om sådana uppgifter inom hälsovården som har en central roll särskilt i inledningen av integrationsprocessen. Därtill har nämnden föreslagit ett tillägg i åtgärdsförslagen som gäller utvecklandet av den tväradministrativa och multiprofessionella integrationsprocessen och vikten av att beakta invandrarnas möjligheter att själv påverka valet av integrationsspråk.

Social- och hälsovårdsnämndens tillägg och åtgärdsförslag har beaktats i utredningen (**bilaga**) om möjligheterna till svenskspråkig integration i Grankulla.

I utredningen föreslås följande åtgärder för att möjliggöra integration på svenska:

- Staden för en aktiv dialog med arbets- och näringsmyndigheterna och andra kommuner om möjligheten att erbjuda även svenskspråkig integration enligt efterfrågan.
- Den svenskspråkiga utbildningen skapar beredskap att ordna förberedande undervisning i de svenska skolorna för elever med en annan språklig och kulturell bakgrund, antingen för enstaka elever integrerade i vanlig klass med extra stöd, eller om efterfrågan växer som grupp. Samarbetsmöjligheter med städerna i huvudstadsregionen utreds.
- Staden erbjuder även i framtiden frivillig undervisning i finska och svenska för vuxna invandrare inom ramen för medborgarinstitutet.
- Staden vidareutvecklar samarbetet kring integrationen med stadens föreningar.
- Staden fortsätter att utveckla den tväradministrativa och multiprofessionella integrationsprocessen i samarbete med alla sektorer och lokala föreningar. Utvecklingsarbetet beaktar invandrarnas möjligheter att själv påverka valet av integrationsspråk.

Grankulla stads program för integrationsfrämjande har godkänts av stadsfullmäktige 14.10.2013 och ska enligt lagen om främjande av integration ses över minst vart fjärde år.

Stadsstyrelsen har 20.1.2016 beslutat att de i utredningen framförda åtgärdsförslagen beaktas då stadens program för integrationsfrämjande uppdateras senast år 2017.

STS:

Fullmäktige godkänner ovanstående som svar på fullmäktigeledamot Colliander-Nymans m.fl. fullmäktigemotion om svenskspråkig integrering av invandrare och konstaterar motionen slutbehandlad.

Beslut:

Beslutsförslaget godkändes.

